

Inclination of Persian Speaker's Linguistic Behavior towards Hidden Language

Sheda Etezadi¹

The verbal communication of young people in society, influenced by social factors, institutionalizes a new category called secret (hidden) language (argot). Through studying this language the meaning of the word taboo and sacred concepts are identified. The increase of using such language leads to "linguistic anarchy". This article tries to study the terms and words used by young people, as well as to look at the history of the similar researches.

Keywords: verbal communication, hidden language, language culture of youth

¹- Ph.D. in linguistics, Institute for Humanities Sciences and Cultural Studies
sheda1350@yahoo.com

گرایش رفتار کلامی فارسی‌زبانان نسل حاضر به سمت زبان مخفی

شیدا اعتضادی^۱

چکیده

ارتباط کلامی جوانان گرچه همواره متأثر از هنجارهای اجتماعی است غالباً گونه‌ای به نام «زبان مخفی» را در جامعه ایجاد می‌کند. با بررسی واژه‌های این گونه زبانی، حوزه‌های معنایی تابو و مقدس مشخص می‌شود. در مقاله پیش رو سعی می‌شود با پژوهش درباره اصطلاحات و واژه‌هایی که مورد استفاده جوانان است و نیز نگاهی به پیشینه اصطلاحات و واژه‌های خودمانی به این موضوع پرداخته شود. مطالعه گونه زبان مخفی و ویژگی‌های آن اطلاعات قابل توجهی به لحاظ جامعه-شناختی و مطالعات زبانی به دست می‌دهد.

واژه‌های کلیدی: رفتار کلامی، زبان مخفی، فرهنگ زبانی جوانان

۱- مقدمه

قرن‌ها است که بشر به ساخت نظام زبان توجه و برای توصیف قواعد آن تلاش کرده است، ولی به رغم این همه تلاش، امروز هیچ زبانی نیست که به معنی تخصصی زبان‌شناسی، برای آن دستور کاملی تدوین شده باشد زیرا زبان متشکل از نظام بسیار پیچیده‌ای است. زبان هم مثل بسیاری از پدیده‌های دیگر امری اجتماعی است. کودک با دانش زبانی ذاتی خود در هر اجتماعی که به دنیا بیاید و در آن بزرگ شود، زبان همان اجتماع را فرامی‌گیرد و به کار می‌برد (باطنی، ۱۳۶۷: ۵۰). تأثیر جنبه اجتماعی زبان آنقدر روشن است که حتی برخی نظریه‌هایی که در مورد منشأ زبان وجود دارد، تکامل زبان را در بافت اجتماعی ممکن می‌دانند (یول، ۱۳۷۳: ۱۴). رشد و توسعه اقتصادی و سیاسی، تغییرات اجتماعی را در پی خواهد داشت. زبان نیز که کارکرد برآورده کردن نیاز ارتباطی و ایجاد احساس مشترک را برعهده دارد، ناگزیر با این شرایط جدید و متفاوت هماهنگ می‌شود.

^۱ - دکتری زبان‌شناسی، پژوهشکده زبان‌شناسی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

sheda1350@yahoo.com

^۲ - argot

در واقع اجتماعات زبانی، زبان‌هایشان را با موقعیت‌ها و نیازمندی‌های تازه تطبیق می‌دهند، در این فرآیند افراد نیز زبان‌شان را با موقعیت‌های اجتماعی متفاوت تطبیق می‌دهند. بررسی این پدیده، یعنی بررسی روابط متقابل میان متغیرهای اجتماعی و زبان، «زبان‌شناسی اجتماعی»^۱ نامیده می‌شود (بی‌تس، ۱۳۷۵: ۴۶۱).

از منظر زبان‌شناسی اجتماعی، قشر اجتماعی، طبقه اجتماعی، حرفه، شغل و نوع معیشت، تفاوت اقلیمی و جغرافیایی، منزلت و شأن اجتماعی، نقش‌های جنسی و حتی سن کاربران زبان، در زبان آنها باز نمود می‌یابد و ارتباط کلامی آنها را تحت تأثیر قرار می‌دهد، به گونه‌ای که باعث تمایز آن قشر اجتماعی یا گروه از سایرین می‌گردد.

گروه‌های اجتماعی گوناگون، یا اقشار اجتماعی مختلف که یک ملت را می‌سازد، دارای خرده‌فرهنگ‌هایی است و تابوها و تقدس‌ها، باورها و اعتقادات، ارزش‌ها و هنجارهای خاص خود را دارند. این گروه‌ها، «اجتماعات گفتاری» خاصی را تشکیل می‌دهند و در ارتباطات «درون‌گروهی» خود بر استفاده از گونه زبانی، یا مجموعه اصطلاحات و کلماتی خاص تأکید دارند که از نظر ساخت، تلفظ و صرف و نحو یا دستور زبان، با زبان اصلی تفاوت‌هایی دارد.

در واقع با تأکید بر استفاده از واژگان و اصطلاحات خاص و توجه به استقلال زبانی، ضمن اصرار بر تفاوت و تمایز خود با دیگران، نوعی استقلال‌طلبی اجتماعی و پنهان‌کاری را نیز در نظر دارند. این اجتماعات گفتاری با تأکید بر گونه زبانی و اصطلاحات خود، به نوعی مشروعیت سیاسی - اجتماعی گروه مسلط را نیز زیر سؤال می‌برند.

۲- ضرورت پژوهش

با شناسایی حوزه‌ها و مجراهای تولید و گسترش این اصطلاحات، می‌توان در این ارتباط تصمیم‌گیری علمی نمود، آنها را تأیید و تقویت، یا تضعیف و اصلاح کرد. مثلاً اگر این واژه‌ها و اصطلاحات برای زبان و فرهنگ جامعه مضراند و یکی از مجراهای مهم تولید و پخش آنها رادیو و تلویزیون است، می‌توان با تصمیم‌گیری درست و منطقی تولید و پخش برنامه‌هایی که از این اصطلاحات، بیش از حد معمول استفاده می‌کنند، تعدیل کرد.

از آنجایی که این واژه‌ها و اصطلاحات اطلاعاتی در مورد افکار و اندیشه‌های جوانان به دست می‌دهند، شناسایی علمی آن، عملاً دستیابی به اندیشه‌های مهم، پنهان، غیرقابل ذکر و درون‌گروهی جوانان را ممکن می‌سازد. که این امر می‌تواند برای تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی مسئولان جامعه از اهمیت برخوردار باشد.

^۱ - sociolinguistics

جامعه ایران از نظر جمعیتی، جامعه‌ای جوان است و درصد بالایی از جمعیت ایران را جوانان و نوجوانان تشکیل می‌دهند. شناسایی لایه‌های پنهان اندیشه و باور جوانان، عملاً شناسایی افکار عمومی را تا حد بالایی ممکن و میسر می‌سازد، که به این لحاظ پژوهش مورد نظر از اهمیت و ضرورت ویژه‌ای برخوردار است.

۳- اهداف پژوهش

این پژوهش به منظور دستیابی به اهداف زیر صورت گرفته است:

- ۱- شناسایی واژه‌ها و اصطلاحات پنهان (زبان مخفی) رایج در بین جوانان.
- ۲- شناسایی دلایل ایجاد و استفاده از این واژه‌ها و اصطلاحات.
- ۳- شناسایی کانون‌ها و کانال‌های مختلفی که در تولید و توزیع این واژه‌ها و اصطلاحات نقش مهمتری ایفا می‌کنند.
- ۴- شناسایی تأثیر فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات الکترونیکی در ایجاد و نشر پدیده‌ی واژه‌ها و اصطلاحات خودمانی.
- ۵- شناسایی حوزه‌های معنایی که این اصطلاحات در آنها معادل و به تبع آن کاربرد بیشتری دارند. شناسایی حوزه‌های ورود واژه‌ها و اصطلاحات پنهان به ترتیب اولویت.

۴- پیشینه مطالعات

از اولین جامعه‌شناسان زبان که در مورد رفتارهای کلامی تحقیقاتی را انجام داده است، هیرشمان^۱ است. وی پژوهش خود را به صورت مقاله، اولین بار در اجلاس سالانه انجمن زبان‌شناسی آمریکا در دسامبر ۱۹۷۳ ارائه کرد، یعنی دقیقاً همان سالی که لیکاف^۲ مقاله‌اش را با عنوان «زبان و جایگاه زنان» در مجله *زبان در جامعه* به چاپ رساند. یکی از جنبه‌های مورد بررسی هیرشمان، جنبه حمایتی در مکالمه است. طبق فرضیات هیرشمان، زنان در به‌کارگیری ضمیر اول شخص مفرد، کلمات تردید، سئوالات تسهیل‌کننده گفتار و ابزار مخالفت در برابر جنس مخالف و تأیید و موافقت بیشتر با هم‌جنس خود در مکالمات، نسبت به مردان متفاوتند (هیرشمان، ۱۹۹۴).

لیکاف (۱۹۷۳) علاوه بر جستجوی عوامل زبانی متفاوت در گفتار افراد جوان در هر دو جنس، سعی در یافتن ریشه‌های این تفاوت نیز داشته است. به اعتقاد وی، استفاده متفاوت جوانان از زبان‌های حاشیه‌ای مانند زبان مخفی، «گونه زبانی» را ایجاد کرده است. هیرشمان به نقش شخصیت اجتماعی جوانان و تأثیر آن در شیوه مکالمه اشاره می‌کند و سعی دارد، احساس ناامنی

^۱ - Hirschman, L

^۲ - Lakoff, R

جوانان در اجتماع را توضیح دهد. وی شیوه گفتاری نسل جوان، یعنی پرسش و کاربرد « You know » را در بین آنان بررسی کرد و نتیجه گرفت که به علت احساس عدم قدرت، از نوعی شیوه گفتاری استفاده می‌کنند تا به وسیله آن، خود را پر قدرت تر و مطرح تر در جامعه نشان دهند. این شیوه گفتاری، همان «زبان مخفی» است که باعث شده نسل جوان به وسیله استفاده از این لغات، خود را از جامعه ضعیف متمایز و به جامعه پرخاشگر فعال نزدیک نمایند.

کاربرد زبان مخفی توسط جوانان با رویکرد کاربردی تر توسط تانن^۱ (۱۳۷۶) جامعه‌شناس زبان، بررسی شده است. وی علاوه بر تنوع بخشیدن به مطالعات، سعی کرده است که نتایج این مطالعات را در عرصه ارتباطات خانوادگی و محیط خانواده و مدرسه به کار گیرد. وی در نهایت بیان می‌کند که تفاوت در گفتار دختران و پسران و استفاده ایشان از زبان مخفی نتیجه تعلق آنها به حوزه‌های فرهنگی متفاوت است.

گوردن^۲ با مطالعه درباره استفاده از «گونه معتبر گفتار» توسط جوانان، برخلاف دیگر زبان‌شناسان که استفاده از گونه معتبر را توسط جوانان، واکنشی در برابر پایگاه ضعیف و ناامن اجتماعی آنها می‌دانند، معتقد است جوانان با استفاده از زبان مخفی رفتار خاصی را در پیش می‌گیرند؛ نه به خاطر آنکه در گروه سنی خود بهتر و پر قدرت تر از آنچه هستند به نظر آیند، بلکه به این خاطر که می‌خواهند از دید منفی عموم در امان باشند (به نقل از حسن‌آبادی، ۱۳۷۹: ۱۵۲).

در گروه زبان‌شناسان ایرانی نیز تحقیقاتی مشابه در رابطه با جوانان و نوع گویش و رفتار کلامی آنان انجام گرفته است. که از آن جمله می‌توان از تحقیقات دوستخواه (۱۳۶۷) در مقاله «رفتارهای ناهنجار فارسی‌زبانان با زبان فارسی» و نیز تحقیقات اکرامی (۱۳۸۴) در کتاب *مردم‌شناسی اصطلاحات خودمانی و نیز سری تحقیقات تاجیک (۱۳۷۸)* با عنوان *مجموعه مقالات و تحلیل گفتمانی درخور توجه است*. اما نتایج تحقیقات سماعی (۱۳۸۲) در کتاب *فرهنگ زبان مخفی در تحقیقات بعدی بسیار استفاده شده است*.

۵- ملاحظات نظری

برخی از جامعه‌شناسان معتقدند که پیشرفت، در اثر مشاهده دقیق رفتار واقعی انسان حاصل می‌شود و برخی دیگر، فکر می‌کنند که این گونه مشاهدات تا آنجا می‌تواند جالب باشد که قوانین پوشیده و تا حدودی مرموز و زیربنایی را که به صورت ناقص و پنهان در رفتار انسان تجلی می‌کنند، برای ما آشکار سازند. بخش اعظم علوم اجتماعی در آمریکا در رده نخست جای می‌گیرد، محققانی هم

^۱ - دیورا تانن: استاد زبان‌شناسی در دانشگاه واشنگتن که مهمترین کتاب را در مورد تفاوت گفتار زن و مرد ارائه داد. ۱۹۹۰.

^۲ - Gurden, E

هستند که در جست و جوی قوانین پنهان برآمده‌اند و رفتار کلامی یا کنش گفتاری را صرفاً به منابه بخش فوقانی یخ شناور «توانش زبانی»^۱ می‌دانند که شکل آن بر اثر عواملی بی‌ارتباط با زبان‌شناسی تغییر یافته است. به‌عنوان مثال، هارمن^۲ (۱۹۷۴) معتقد است روان‌شناسی، علم ذهن و روان انسان است و چنانچه روان‌شناسی را علم رفتار تلقی کنیم مانند آن است که فیزیک را علم خواندن کتورها بدانیم. آدمی از رفتار انسان به عنوان شاهد برای دست یافتن به قوانین طرز کار ذهن استفاده می‌کند و نباید فرض کنیم که قوانین ذهن لزوماً قوانین رفتارند. با توجه به این امر، از طریق جمع‌بندی میان روش تحدید پژوهش به حقایق مشهود و روش استفاده از حقایق مشهود به‌عنوان نشانه‌های دال بر قوانین پنهانی و زیربنایی، می‌توان به وسیله نتایج حاصل از مطالعات زبان‌شناسی کوشید تا پیشرفت‌های گسترده‌تری در مورد ارتقای علوم انسانی و مطالعات میان رشته‌ای فراهم آورد. پژوهش حاضر به چنین بررسی‌ای می‌پردازد.

طی سه یا چهار دهه گذشته در جریان تحولات بزرگ سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی در کشور که به روند حرکت از جامعه سنتی به جامعه مدرن که از دوران مشروطه آغاز شده بود شتاب بیشتری بخشیده شد، زبان فارسی نیز دگرگونی‌های ژرف یافت و در کنار غنی‌تر کردن خود، با مشکلات تازه‌ای نیز که برخاسته از ناهنجاری‌های پدید آمده در جامعه ایران بود رو به رو شد که یکی از آنها تابو شدن بسیاری از واژه‌ها و مفاهیم توسط فرهنگ مسلط بود.

زبان‌های طبیعی، به لحاظ نظری از تعداد متعددی گونه زبانی، جغرافیایی، شغلی، تحصیلی، اجتماعی، سیاسی، سنی و جز آنها، برخوردارند. در هر مقطع زمانی، گونه یا گونه‌هایی از این نوع به دلایل معین اجتماعی تحول بیشتری می‌یابد و از دگرگونی‌های پیش آمده در اوضاع اجتماعی تأثیر بیشتری می‌پذیرد. یکی از این گونه‌ها گونه سنی جوانان و نوجوانان است که همواره با گونه سنی پدر و مادرها، و گونه سنی پدربزرگ و مادربزرگ‌ها تفاوت‌های زیادی می‌یابد. نسلی که امروز پدربزرگ و مادربزرگ‌ها را تشکیل می‌دهد، اصطلاحاتی را به کار می‌بردند که پدر و مادرهایشان به کار نمی‌بردند. به‌عنوان مثال «سفته»، «کانتوری»، «بادمجان دور قاب چین»، «نکبت»، «آب خنک»، «پاچه ورمالیده»، «دسته هونگ»، «قرشمال»، «قاراشمیش» و صدها نمونه دیگر. میانسالان نسل حاضر نیز، هنگامی که نوجوان بودند، صدها واژه و اصطلاح ویژه داشتند. مانند: «نازک نارنجی»، «آنتن»، «جگر»، «هلو»، «چلغوز»، «آزگل»، «نخ دادن»، «سناس»، «خالی بند»، «راحت الحلقوم» و...

شمار کمی از این اصطلاحات و واژه‌ها از یک نسل به نسل بعد منتقل و بقیه فراموش می‌شوند. به عنوان مثال بچه‌های امروز دیگر نمی‌دانند پدر و مادرانشان «راحت الحلقوم» را برای اشاره به چه نوع آدمی استفاده می‌کردند، زیرا جوانان امروز اصطلاح «پاناسونیک» را به جای آن به کار می‌برند و

^۱ - linguistic competence

^۲ - Harman, G

آنچه را پدر و مادرانشان «اُز گل» می‌نامیدند، اینان «جمشید» می‌نامند. به گفته دیگر، پدید آمدن این نوع واژه‌ها و اصطلاحات روند تازه‌ای نیست که ناگهان در یک زبان روی داده باشد بلکه در مطالعات زبانی امری کاملاً طبیعی و دائمی است. ما چه بخواهیم و چه نخواهیم کلمه‌ها و عبارتهای جدید گروه سنی جوانان امروز اکنون دیگر وارد فرهنگ فارسی شده است و ممکن هم است که ما از اصطلاحات آنان استفاده نکنیم، ولی به‌عنوان پژوهشگر نمی‌توانیم کارکردهای این بخش از فرهنگ را نادیده بگیریم.

هنگامی که یک فرهنگ مسلط، دامنه ساخت تابوهای زبانی را گسترش دهد و این احساس ایجاد شود که سخن گفتن درباره هر چیزی ممکن نیست، در نتیجه فرهنگ به حاشیه رانده شده نیز در سوی دیگر، در برابر رویکرد تنگ کردن دامنه کلام از سوی فرهنگ مسلط، دامنه واکنش خود را در ساختن نشانه‌های کلامی و غیرکلامی گسترش می‌دهد. از همین‌رو امروز این فضای گفتاری در گونه زبانی جوانان به یک فضای محرمانه و مخفی مبدل شده است. ولی نظام‌های نشانه‌ای مخفیانه، ترفندهای گوناگون در زندگی اجتماعی و واکنش به فرهنگ و نظام مسلط فرهنگی‌اند و به همین دلیل نیز باید معرفی، بررسی و تحلیل شوند. زبان مخفی که در اصل یک زبان مستقل نیست و یکی از شکل‌ها و گونه‌های زبان معیار است، عمدتاً در حوزه واژگان و تا حدی در اصطلاحات و عبارتهای گونه‌های قبلی زبان ابداع می‌شود. بخشی از این واژه‌ها به سبب فراوانی کاربرد به زبان مردم کوچه و بازار نیز راه پیدا می‌کند و جزیی از زبان معیار می‌شود.

از سوی دیگر در هر جامعه در حال گذار مانند جامعه ما تأخیر فرهنگی وجود دارد. یعنی برای پاسخ به نیازهای واقعی خود از فن‌آوری‌ای که در اختیار داریم، استفاده نمی‌کنیم. پیامک‌ها (اس.ام.اس‌ها) نیز که در حوزه ارتباطات بررسی می‌شوند، از این تأخیر مستثنی نیستند. در جامعه‌های صنعتی از نیاز به تولید می‌رسند ولی در جامعه‌های سنتی یا در حال گذار، مسئله وارونه است و از تولیدات وارداتی به تعریف نیاز می‌رسند. یعنی ما از مصرف به نیاز می‌رسیم. نتیجه چنین وضعیتی برای جامعه‌ای مانند جامعه ما این است که بسیاری از آنچه در اختیار داریم برای پاسخ به نیازهای اولیه ما نیست، بلکه برای پاسخ به نیازهای ثانویه است. پیامک‌ها در جامعه صنعتی وظیفه اطلاع‌رسانی دارند. مردم این جوامع به این که اطلاعی بدهند و هزینه کمتری داشته باشند، احساس نیاز کردند و از این رو پیامک را پدید آوردند. در جامعه ما چون این پدیده وارد شده است، نخست برای نیازهای ثانویه از آن استفاده می‌کنیم، یعنی پیامک کارکرد تفریحی پیدا کرده است. نتیجه آن که بیشترین کارکرد پیامک در میان جوانان ما در حوزه طنز و تفریح است و چنین وضعی نیز امکان پیدایش بسیاری از اصطلاحات جدید را در میان آنان پدید آورده است (سایت بانوی کویر، میرصادقی، ۱۳۸۷). نکته دیگری نیز که در اصطلاحات امروزی جوانان دیده می‌شود که بخشی به نوع جنس و بخشی به اجتماع و سیاست مربوط است، این است که اغلب این اصطلاحات مردانه است.

۶- الگوی جامعه‌شناختی آموزش زبان

در جامعه‌شناسی، یادگیری و آموزش زبان امری اجتماعی و فرهنگی است. فراگیری یک الگوی زبانی در یک جامعه به اجتماعی شدن و فرهنگ‌پذیری و جامعه‌پذیری منجر می‌گردد. انسان از طریق این الگوی زبانی مشترک میان افراد جامعه ارزش‌ها و هنجارهای مشترک را می‌پذیرد و آن را انتقال می‌دهد که این امر توسط نهادهای اجتماعی چون خانواده و آموزش به صورت رسمی و غیررسمی اجرا می‌گردد.

در نهاد اجتماعی خانواده این مسایل به طور غیرمستقیم و از طریق رعایت و آموزش الگوهای رفتاری زبان به فرد خردسال آموزش داده می‌شود. در این آموزش‌ها بیشتر بر زبان گفتاری تأکید می‌شود و نهاد اجتماعی آموزش به خصوص آموزش و پرورش مدرسه‌ای به صورت مستقیم و غیرمستقیم کودکان را از طریق زبان نوشتاری و زبان گفتاری در محیطی سازمان یافته آماده پذیرش تعهدات حقوق و وظایف اجتماعی می‌کند.

آموزش زبان به خصوص زبان نوشتاری از ۶ سالگی به بعد، به دلیل توانایی و قابلیت کودک که تا حدی در خانواده، زبان گفتاری‌اش تکمیل شده است، شروع می‌گردد. از این رو، آموزش و پرورش نقش مهمی در توسعه و رشد زبان نوشتاری دارد. بنابر این، یکی از نهادهای اصلی در هر جامعه‌ای، نهاد آموزش و پرورش است که رفع نیازهای اولیه انسان و نوعی انتقال اجتماعی فرهنگی از طریق آموزش زبان گفتاری و نوشتاری به طور صحیح و مطابق با هنجار و ارزش‌های مشترک جامعه را برعهده می‌گیرد (باطنی، ۱۳۶۷).

۷- زبان‌شناسی مردم‌شناسی

۷-۱- تحلیل ساختار شکنی در زبان و ویژگی‌های سنی

اصطلاحات خاص میان برخی اقشار جوان شهری، دامنه نفوذ خود را تا کتاب‌های داستان، برنامه‌ها و فیلم‌ها گسترش داده است. تعبیر هرم سنی و جوان شدن جمعیت ایران از دهه ۱۳۶۰ به بعد در ترویج اصطلاحات خاص کلامی میان جوانان نقش مهمی داشته است.

اصطلاحات خاص میان بعضی از ساکنان شهر تهران، بی‌آنکه منشأ اولیه آنها قابل تشخیص باشد، دامنه نفوذ خود را تا داستان‌ها، برنامه‌های تلویزیونی و حتی فیلم‌های سینمایی گسترش داده است. کاربرد بعضی از این اصطلاحات که معمولاً چاشنی طنز دارد، اگرچه از میان نسل جوان برخاسته، کم‌کم به بزرگترها هم سرایت کرده است. این اتفاق تازه‌ای نیست. در تهران، از ده‌ها سال پیش، برخی اصطلاحات خاص سوازی زبان رسمی و حتی مکالمات معمولی مردم، در میان بعضی از اقشار شهری رواج داشته، اما به شدت امروز نبوده است. ظاهراً تغییر هرم سنی جمعیت شهرنشین از آغاز دهه ۶۰ و جوان شدن جمعیت شکل گرفته، انبوهی از اصطلاحات رمزآلود را که در محافل خصوصی گروهی از جوانان شکل گرفته، به سطح جامعه آورده است.

امروزه جوانان در محافل و مجامع جوانانه، در میهمانی‌ها و دبیرستان‌ها و یا حتی در دانشگاه‌ها، این الفاظ و اصطلاحات را رد و بدل می‌کنند. واژه‌هایی نو که تا حدی خنده‌دار و جالب توجه‌اند. اصطلاحاتی که در وهله نخست هیچ معنایی را به ذهن انسان متبادر نمی‌کنند، اما می‌توان از فحوای کلام و جمله‌بندی آنها به طور نسبی پی به معنی آن الفاظ برد. این الفاظ و اصطلاحات پس از جا افتادن کم‌کم از مکالمات جوانان عبور می‌کند و به مبادلات کلامی بزرگترها راه می‌یابد و این مرحله‌ای است که آن الفاظ به طور اتفاقی در کانون مکالمات عامیانه در سطح جامعه پذیرفته شده است.

زبان‌شناسان مجموعه این الفاظ و اصطلاحات را تحت عنوان «زبان مخفی» معرفی می‌کنند (سماعی، ۱۳۸۲). زبان را در جامعه می‌توان به گونه‌های مختلفی تقسیم کرد: گونه اول، گونه رسمی و معیار زبان است. گونه دوم، گونه عامیانه است که عموم مردم به آن تکلم می‌کنند و برای رفع نیازهای محاوره‌ای به کار می‌رود. گونه سوم، لهجه‌ها و گویش‌های خاص هر شهر و محله‌ای است که مردم، خود آن را برحسب عادت و یا نیاز به کار می‌برند. گونه دیگر که مورد بحث است، گونه مخفی زبان است. گونه‌ای که به نوعی می‌توان گفت، برخاسته از دل گونه عامیانه زبان فارسی است و با گونه رسمی و معیار بسیار متفاوت است. اما این گونه زبانی، برخلاف ظاهرش که همیشه نو و بکر به نظر می‌رسد، پدیده تازه‌ای نیست و به قدمت طنز عامیانه پیشینه دارد. برخی بر این اعتقادند که این زبان برای نخستین بار در دربار شاهان و به ویژه در میان زنان حرمسراها شکل گرفته است. در جایی که افراد می‌کوشیدند، موضوعات و مفاهیم را بدون آنکه مأموران مخفی حکومتی پی‌ببرند، با هم مبادله کنند.

در واقع این نوع زبان بر اثر یک نیاز رواج پیدا کرده است و در تهران و از زمانی که به‌عنوان پایتخت اعلام شد، به دلیل بروز و ورود زبان‌ها و گویش‌های مختلف و تبادل فرهنگ‌ها بسیاری از واژه‌ها بر حسب نیاز تلخیص شده‌اند و یا تغییر شکل ظاهری پیدا کرده‌اند؛ این اصطلاحات نو که ریشه در فرهنگ مردم تهران داشت، به‌عنوان لهجه تهرانی شهرت پیدا کرد. واژه‌های متعلق به این حیطه تحت تأثیر خرده فرهنگ‌های مناطق محروم شهری، تغییر حالت بیشتری یافت و از همین جا زبان مخفی امروزی که گرایش لمپنی در آن آشکار است، شکل گرفت (خانلری، ۱۳۴۷).

۸- زبان مخفی

اصطلاح زبان مخفی اولین بار در قرن ۵ میلادی به کار برده شد (شفرز، ۱۳۸۶). انسان در سخن گفتن مجبور است، ولی در اینکه چه می‌گوید و چگونه می‌گوید، مختار است و می‌تواند معنای مورد نظر خود را از طریق واژه‌های خاص یا عام، با صدای نسبتاً بلند یا آهسته به دیگران منتقل نماید.

همانگونه که انسان‌ها دارای حیظه‌های حرفه‌ای، شخصی و خصوصی یا خاص و عام‌اند، معناهای مورد نظر آنها نیز به حرفه‌ای، شخصی، خصوصی، یا خاص و عام قابل تقسیم است که با اصطلاحات و واژه‌های متناسب با تقسیم‌بندی فوق انتقال داده می‌شوند.

مستندات موجود به این نکته اشاره دارد که زبان مخفی در آغاز توسط گروه‌های نابهنجاری همچون باندهای سرقت و راهزنان، برای پنهان نگاهداشتن اسرار درون گروهی‌شان ابداع و به کار گرفته شد، ولی کم‌کم به محیط‌هایی همچون زندان، خوابگاه‌های دانشجویان، سربازخانه‌ها و... سرایت کرد. در حال حاضر در بین گروه‌های جنسی و سنی نیز که به دلیل تفاوت و تبعیض جنسی، یا تفاوت سنی، به شکاف نسل‌ها منجر شده است و افراد این گروه‌ها ناگزیر از پنهان کردن ارزش‌ها، هنجارها و برخی از رفتار خود هستند نیز رایج گردیده است.

این گروه به جز مخفی کردن اسرار خود به ساخت زبان جدیدی نیز می‌پردازد که استفاده از آن، نشانه تعلق به گروه خاصی است. یعنی داشتن زبان خاص و پرمز و راز که دیگران نتوانند از طریق آن به عالم اسرار آمیزشان وارد شوند. ویکتورهوگو می‌گوید زبان مخفی رختکنی است که هر گاه زبان بخواهد کار بدی انجام دهد در آنجا لباس مبدل می‌پوشد. زبان مخفی در اصل یک زبان مستقل نیست و یکی از اشکال و گونه‌های هر زبان معیار است. زبان مخفی عمدتاً در حوزه واژگان است و تا حدی اصطلاحات و عبارتهای فعلی ابداع می‌شود. برخی از این واژه‌ها به سبب کثرت استعمال به زبان مردم کوچه و بازار راه پیدا می‌کنند و جزئی از زبان معیار می‌شود (سامارین، ۱۹۶۷). زبان مخفی در واقع نوعی نظام زبانی است که همراه زبان معیار وجود دارد. یعنی نظام آوایی و صرفی و نحوی زبان مخفی با زبان معیار مربوط به خود یکی است و فقط واژه‌های آن با واژه‌های زبان معیار متفاوت است. میزان مخفی بودن این زبان مدرج است و می‌توان آن را تابع طیف دانست. بدین معنی که برخی واژه‌ها کاملاً ناشناخته و تیره‌اند و هیچ نشانه‌ای برای پی‌بردن به معنی آنها وجود ندارد و برخی دیگر شفاف‌ترند. دلیل اصلی مدرج بودن زبان مخفی را به دو دسته تقسیم کرده‌اند:

- الف- شیوه ابداع واژه: در این زبان، شیوه‌های خاصی برای واژه‌سازی استفاده می‌شود که برخی از آنها جهانی‌اند. تیره بودن زبان بستگی به این دارد که از کدام شیوه استفاده شده باشد.
- ب- میزان رواج واژه‌ها: ممکن است واژه‌ای در آغاز کاملاً تیره باشد و با رایج شدن آن از میزان تیره‌گی‌اش کاسته شده باشد.

در بسیاری از موارد شفاف شدن تقریبی واژه‌ها باعث جایگزین شدن واژه‌های دیگر به جای آنها خواهد شد. همانطور که در تمام مصاحبه‌ها، دانشجویان بر این عقیده بودند که به محض رواج یافتن اصطلاحات آنها، گروه تغییر مسیر می‌دهند و به ساخت کلمات جدید مبادرت می‌ورزند. در واقع ساخت کلمات با هدف و منظور خاصی ساخته می‌شود:

الف - ساخته شدن این لغات در مناطق مختلف. این الفاظ برحسب اینکه در کدام شهر و در کدام منطقه آن ساخته شده باشد متفاوت است و سپس این الفاظ در محافل دیگر شهر رایج می‌شوند. برخی دیگر از این اصطلاحات نیز شایع نمی‌شوند و محدود به جماعت خاصی باقی می‌مانند.

ب - بازی با کلمات موجود. در واقع برخی از کلمات حاصل نوعی تداعی‌اند. مثل: هویج، سیب‌زمینی یا بهادر، هوشنگ...

پ - شفاف شدن تقریبی معنای واژه‌های تیره. به خصوص در مورد کلمات تابو، جنسی، سیاسی و غیره. کاربرد فراوان برخی واژه‌ها باعث می‌شود معنای آنها به تدریج بر نامحرمان آشکار شود و چون این امر مغایر با ماهیت اصلی این زبان است، به سرعت واژه‌های جدیدی برای آنها ساخته می‌شود. ابداع واژه‌های جدید، تا حدودی براساس ضرورت و مقداری هم مبتنی بر سلیقه است. ضرورت هنگامی پیش می‌آید که واژه‌ای به علت‌های زبانی نظیر سایش وازگانی یا برخورد هم‌آوایی منسوخ می‌شود. در این صورت واژه جدیدی باید جای خالی آن را پر کند. همچنین اختراعات جدید نیاز به واژه‌های جدید دارند. اما در مواردی دیگر، واژه‌های نو یا به صورت گونه‌های تازه‌ای در کنار واژه‌های قدیمی رخ می‌دهند و یا صرفاً از روی سلیقه ساخته می‌شوند (رامینیان، ۱۳۸۴).

واژه‌های هر زبان درون شبکه‌ای از ارتباطات قرار دارد (به نقل از عسکری خانقاه، ۱۳۸۳: ۱۲۴).

بنابر این، واژه‌های زبان مخفی هم جدا از سایر واژه‌های زبان عمل نمی‌کنند.

۹- ویژگی‌های زبان مخفی

نمی‌توان «زبان مخفی» را یک زبان مستقل دانست، چرا که می‌توان گفت فقط در تعدادی از واژه‌ها، برای بیان مقاصد و مفاهیمی خاص، با زبان رسمی و معیار متفاوت است، ولی به طور کلی:

- این زبان دارای مترادف‌های بسیاری است، مثلاً برای واژه «آفتابه» مترادفاتی مثل: من‌شور، تک‌لول، خیارشور، دست به کمر، ژینگول توالت و... وجود دارد.

- این زبان همیشه در حاشیه قرار دارد و در مواردی ویژه برای مفاهیم خاصی، توسط برخی گروه‌ها به کار می‌رود.

- دارای ساخت مستقل نیست و تنها با ترکیب، یا کم و زیاد کردن واژگان زبان معیار، یا قرض واژه از زبان‌های دیگر به وجود می‌آید.

- واژه‌ها و اصطلاحات مربوط به یک معنا، در این زبان برای همه، معنای یکسانی ندارند و دایره استفاده و فهم معنا از واژه یا اصطلاح برای گروه‌های متفاوت، با توجه به نوع واژه یا اصطلاح، نحوه ساخت، زمان ساخت و نوع مخاطب متفاوت است.

هر چه فاصله زمان ساخت واژه و اصطلاح، با زمان استفاده از آن، کمتر باشد میزان فهم آن در بین استفاده‌کنندگان کمتر و میزان ابهام معنای آن بیشتر می‌شود.

۱۰- زبان مخفی، زبان امروز جوانان

مهم‌ترین هدف به کاربرندگان این زبان، پوشیده سخن گفتن است. این‌گونه زبانی، در واقع ساختاری مستقل و مجزا ندارد، بلکه فقط با دخل و تصرف در لغات زبان محاوره و یا با افزودن پسوندها و پیشوندها و یا با تغییر دادن بار معنایی برخی از آن لغات ساخته می‌شود؛ یعنی می‌توان گفت نظام واژگانی دارد و از نظر نظام صرفی و نحوی و روش آوایی وابسته به زبان عامیانه است.

جمعیت جوان نسل حاضر ایران نیازهای ویژه و طرز تفکر مخصوص به خود را دارند؛ اما طبعاً تمام آن نیازها، بنابر مشکلات اقتصادی و فرهنگی و اجتماعی و محدودیت‌های گوناگون برآورده نمی‌شود و حتی در بسیاری از مواقع دیده می‌شود که چنین نیازهایی اصلاً مورد توجه قرار نمی‌گیرند. مهم‌تر از آن نسل جدید و نسل پیشین در بسیاری از موارد، با هم تفاهم و درک متقابل ندارند. همچنین به دلیل پیدایش شبکه‌های ارتباطی فرامرزی نوع نگرش و سلیقه و طرز تفکر جوانان با نسل قبل بسیار فرق کرده است. همین تفاوت‌ها کم‌کم سبب ایجاد شکافی بین دو نسل شده است. شکافی که جوانان را هر چه آشکارتر به سوی محافل همسالان خود سوق می‌دهد. مسلم است که هر چه محافل خصوصی‌تر شوند، زبان خصوصی‌تری را هم طلب می‌کنند. زبانی که در عین رمزآلود بودن، بتواند پوششی بر اهداف و نیت جوانان باشد (اکرامی، ۱۳۸۴: ۴۵).

البته تحقیقات نشان می‌دهد که عموماً دو دسته از افراد از زبان مخفی استفاده می‌کنند: قانونگریزها، که بیشتر قصد مخفی کردن مقاصد غیراخلاقی خود را دارند و برخی از جوانان، که بنا به اقتضای این دوره سنی گرایش دارند و به دلیل بی‌اعتمادی، ناچار به روی‌آوری به محاورات خاص و رمزآلوداند. بعضی از جوانان برای رسیدن به یک زبان محاوره‌ای و پیچیده که تنها در محافل خصوصی آنها مبادله شود به شکل خاصی عمل می‌کنند. به نوعی روند استفاده از گونه زبان مخفی را به سمت تشریفات‌زدایی از الفاظی می‌برند که در بین اقشاری از مردم دارای اهمیت و ارزش است. گاهی حتی دیده می‌شود که جوانان از لغات بیگانه و خارجی وام می‌گیرند و با اندکی تلخیص و یا حتی تغییر شکل آنها را در گونه زبانی خاص خود به کار می‌برند. مانند: اِندشه (آخرشه) - آی‌کی‌یو (کنایه به افرادی که از ضریب هوشی پایینی برخوردارند) - کیس مناسب (موردی مناسب) - سکرِت (مخفیانه و رمزی). اما در یک نگاه کلی به قضیه می‌توان عوامل اصلی مؤثر بر ابداع و به‌کارگیری این زبان را چنین برشمرد:

شکاف نسل‌ها: همانطور که گفته شد، نسل پیشین به دلایل گوناگون که از حوصله این بحث خارج است همیشه قادر به پذیرش اهداف و یا نیازهای نسل امروز نیست و ارزش‌ها و معیارهای فکری جوانان امروزی را نمی‌پسندد. همین امر سبب می‌شود تا جوان امروزی از نسل پیشین فاصله گیرد و بیشتر جذب همسالان خود شود و برای محفوظ ماندن نیت و علایقش زبانی جدید و مرموز و مخفی ابداع کند.

اقتصاد: هر چه اقتصاد خانواده یک جوان ضعیف‌تر باشد، عرصه فعالیت‌های فرهنگی و هنری و اجتماعی بر او تنگ‌تر می‌شود. این امر در بسیاری از موارد مانع از ادامه تحصیلات عالی‌ه برای جوان می‌شود و باز همین عامل سبب کشیده شدن او به مجامع دوستانه خواهد شد.

فناوری: در عصر حاضر، وجود وسایل و امکانات حاصل از فن‌آوری بیشتر جوانان را با هم مرتبط کرده است. وجود شبکه‌های ارتباطی فرامرزی خود عاملی است برای این که جوانان کمتر میل به حضور در محافل دیگر با گروه‌های سنی مختلف را پیدا کنند و پناه بردن به محافل و گروه‌های خاص به شکل‌گیری زبان مخفی و رمزآلود کمک می‌کند. برای نمونه ساعت صرف وقت در اتاق‌های گفتگوی رایانه‌ای می‌تواند این امر را تقویت کند.

عده‌ای بر این اعتقادند الفاظی از طریق سریال‌ها و فیلم‌های سینمایی در سطح جامعه رواج می‌یابد، اما بسیار دیده می‌شود که برخی از الفاظ پیش از آن که از طریق برنامه‌های طنز تلویزیونی به گوش برسند، در سطح جامعه و به ویژه در جمع جوانان مورد استفاده قرار گرفته است. این نکته می‌تواند موید این ادعا باشد که تلویزیون از طریق فیلم و سریال تولید کننده این الفاظ و اصطلاحات نیست ولی می‌تواند مروج و بسط دهنده در سطح وسیع باشد؛ چرا که دارای وسعت گسترده‌ای است و بیشترین مخاطب را در بین رسانه‌های گروهی به خود اختصاص داده است.

صنعتی شدن جوامع: صنعتی شدن جوامع همیشه می‌تواند عاملی باشد برای غفلت از روزمرگی‌ها و امور اولیه زندگی. پس این امر مختص به جوانان کشور ما نیست و در نقاط مختلف جهان علی‌الخصوص جوامعی که مانند کشور ما جمعیت جوان دارند، نمود بیشتری پیدا می‌کند. به‌عنوان مثال در شهر پاریس، برخی گویش‌ها و اصطلاحات که عموماً توسط جوانان به‌کار گرفته می‌شود، حتی برای بسیاری از پارسی‌ها قابل فهم نیست و یا در شیکاگو گروهی به نام گنگ‌ها زندگی می‌کردند که مخفی کار و قانونگریز بودند. آنها که کارهای غیراخلاقی انجام می‌دادند، دارای سازمان و زبان ویژه و علائم مخصوص بودند و از این طریق با هم ارتباط برقرار می‌کردند. کم‌کم اصطلاحات زبان خاص آنها در بین جوانان شیکاگو نیز رواج یافت. بی‌توجهی‌ها و سخت‌گیری‌های شدید نیز سبب می‌شود تا جوانان بیشتر به مخفی‌کاری گرایش پیدا کنند. جامعه‌شناسان می‌گویند هر اندازه نیازهای منطقی و طبیعی جوانان مورد بی‌اعتنایی و بی‌توجهی قرار گیرد، رویکرد آنها نسبت به انتخاب کانال‌های ویژه ارتباطی و اصطلاحات محاوره‌ای خاص تشدید می‌شود. اما باید دانست که به نسبت فراهم شدن امکانات رفاهی بیشتر برای جوامع شهری و به ویژه محله‌های محروم یا جرم‌خیز و حاشیه‌نشین‌ها و نیز مهیا شدن امکان تحصیلات عالی‌ه برای تمامی اقشار جامعه بسیاری از اصطلاحات رایج در این مناطق خود به خود از حیطه محاوره‌ای عمومی و حتی خصوصی جوانان حذف می‌شود. (آل داوود، ۱۳۸۳).

۱۱- نتیجه‌گیری

هال (۱۹۷۳) انسان‌شناس برجسته، تمایز بین فرهنگ‌های اندک‌زمینه و پرزمینه تمایز قائل شده است. ایالات متحده آمریکا، کانادا، اروپا و... نمونه‌هایی از فرهنگ‌های اندک‌زمینه‌اند. ساکنان این بخش از جهان، سبک مستقیم و صریح تعامل را ترجیح می‌دهند و از افراد انتظار دارند که منظور اصلی خود را صراحتاً بیان کنند. در فرهنگ اندک‌زمینه برای مهارت‌های بیان فردی نظیر شفافیت، سلامت و ایجاز، ارزش‌گذاری می‌شود. گویندگان اغلب سعی می‌کنند شنوندگان را مجاب و متقاعد کنند. شرق، جهان عرب و بخش اعظم آفریقا، نمونه‌های فرهنگ پرزمینه‌اند. سبک معمول تعامل در این بخش، سبکی غیرمستقیم است که در آن معنا و منظور کمتر از طریق معنای صریح کلمات و بیشتر از خلال سرنخ‌های زمینه‌ای مانند مکان، زمان، موقعیت و روابط بین گویندگان منتقل می‌شود. فرهنگ‌های پرزمینه بیش از وضوح و شفافیت، به هماهنگی، ظرافت، حساسیت و مردم‌داری در کلام اهمیت می‌دهند (مک‌کی، دیویس و فانینگ، ۱۳۸۲: ۱۴۳-۱۴۴).

فرهنگ ایرانی نیز در زمره فرهنگ‌های پرزمینه محسوب می‌شود و همین ویژگی غیرصریح بودن در بیان، سبب می‌شود که بسیاری از مفاهیم در لفافه مطرح شده و مقصود گوینده به صورت شفاف مشخص نشود. همین امر یکی از مواردی است که موجب می‌شود افراد بجای بیان صریح مقصود خود، زبانی پر رمز و راز و غیر واضح ابداع کنند. به‌عنوان مثال، برای موقعیت‌هایی که یک فرد به تعریف و تمجید بی‌جا از خود می‌پردازد کنایات و مفاهیم بسیاری در زبان مخفی وجود دارد. این امر نشانگر آن است که انکار برتری‌های واقعی یا غیرواقعی مطرح شده توسط یک فرد در حضور وی خلاف ادب و تحمل این‌گونه لاف‌زنی‌ها نیز دشوار است.

همانطور که مطرح شد شرایط فرهنگی جامعه ما بستری کاملاً مناسب برای ابداع و استفاده از زبان مخفی است. واژه‌های مورد استفاده در این زبان به طرق مختلفی در جامعه منتشر شده، باز تولید یا حذف می‌شوند.

زبان یکی از عناصر هویت فرهنگی است و به نوعی از عوامل سرمایه اجتماعی و فرهنگی محسوب می‌شود، که اگر بدون برنامه‌ریزی و بر اثر هجوم فرهنگی تغییر یابد، ضمن تغییر سرمایه اجتماعی و فرهنگی، هویت اجتماعی و فرهنگی نیز متناسب با تغییر زبان، تغییر خواهد کرد. در زمینه سرمایه اجتماعی باید گفت «سرمایه اجتماعی عبارت است از مجموعه‌ای از روابط، معلومات، اطلاعات و امتیازاتی که فرد برای حفظ کردن یا به دست آوردن یک موقعیت اجتماعی از آن استفاده می‌کند» (روح‌الامینی، ۱۳۶۵: ۱۱۶).

اینکه چه کلمات و اصطلاحات تابو هستند و کدام‌ها تابو نیستند، فرهنگ گروه استفاده‌کننده از کلمات و اصطلاحات و در نهایت فرهنگ کل جامعه مشخص می‌کند، مثلاً برخی از کلمات عربی که به مواضع خاصی از بدن اشاره دارد، توسط بسیاری از بزرگان در سخنرانی‌ها بیان نمی‌شود چرا که این کلمات و اصطلاحات در فارسی «تابو» و ممنوعه است و مورد استفاده مستقیم، خصوصاً در

محافل و مجامع رسمی، قرار نمی‌گیرند. از این‌رو مردم‌شناسی زبان به کلمات «تابو» توجه ویژه دارد و آن را در بین اقوام و ملل مختلف و گروه‌های اجتماعی، از جمله گروه‌های متفاوت سنی و جنسی بررسی می‌کند. تا از این طریق به شناخت حیطه‌های تابو و ممنوع معنایی، امور مهم و مورد علاقه، و بعضاً حیطه‌های تجربه شده گروه‌های خاص برسد. متون مذهبی و کتب ادبی از طریق نوشتار تأثیر خود را طی قرون متمادی بر نسل‌های گوناگون اعمال می‌دارند. مسئله‌ای که تاکنون مورد بحث فراوان قرار گرفته آن است که دگرگونی در زبان از کجا ناشی می‌شود. جامعه‌شناسان نیز به موازات متفکران اجتماعی دیگر، توجیهاتی برای این دگرگونی یافته‌اند (ظهور طبقات جدید - امتیازات و نیازهای نسل‌های جوان‌تر - تازه‌جویی و غیره). زبان نیز مانند بسیاری دیگر از پدیده‌های فرهنگی در اشکال بی‌شمار و مستقل از یکدیگر و گاه در اشکال انشعابی تجلی کرده است. جوانان که بخش عمده‌ای از جمعیت فعال جامعه ما را تشکیل می‌دهند و نوگرایی و نوجویی، دیگرنگری، گروه‌گرایی، گرایش به متفاوت بودن با بزرگسالان و همسازی و هم‌نوایی با همسالان و همالان از بارزترین ویژگی‌های آنان است، برای برقراری ارتباط و تفهیم و تفهم و رسیدن به تفاهم، در برخی از موارد، زبان گفتاری و غیرگفتاری خاص خود را دارند. به عبارت دیگر، دارای خرده‌فرهنگ ویژه‌ای‌اند و در فرآیند ارتباط، از مجموعه‌ای از نمادهای خاص خود نیز استفاده می‌کنند (اکرامی، ۱۳۸۴: ۷۶).

این قشر عظیم و پویا، دارای دایره مفهومی و حوزه معنایی - تابو و تقدسی - خاص خود هستند و برای تسهیل ارتباطات کلامی و غیرکلامی، میان‌فردی، گروهی و جمعی خود، واژه‌ها و اصطلاحات ویژه‌ای را نیز خلق می‌کنند، یا از سایر فرهنگ‌ها وام می‌گیرند و بدون تغییر، یا با اندکی تغییر مورد استفاده قرار می‌دهند. همچنین حرکاتی (زبان بدن) ویژه گروه خود دارند که در ارتباطات درون گروهی برای تسریع و تسهیل در انتقال پیام و مخفی کردن اندیشه و احساسات و پیام‌های خود از آنها بهره می‌گیرند. پدیده شکاف بین نسل‌ها که به قول سیاستمداران پدیده‌ای شگرف و خطرناک و «این زمانی» و به نظر علمای اجتماعی و روان‌شناسی امری بدیهی، همه‌زمانی و همه مکانی و برای پویایی و پیشرفت فرد و جامعه ضروری است، موجب شده تا جوانان و بزرگسالان هر روز بیش از پیش از یکدیگر فاصله بگیرند. این فاصله اجتماعی عدم شناخت و به تبع آن عدم اطمینان را در پی خواهد داشت. عدم اعتماد و اطمینان نسل جوان به بزرگسالان باعث می‌شود تا قشر جوان برای انتقال پیام‌های خود، که بعضاً مورد قبول بزرگسالان نیست، از واژه‌ها و اصطلاحات خاصی استفاده نمایند. امروزه گفتار جوانان به گونه تأثیرگذاری تبدیل شده که سایر گونه‌های زبان را نیز متأثر می‌کند. این امر ضرورت مطالعه دقیق و برنامه‌ریزی شده گونه زبانی جوانان را می‌نمایاند.

منابع

- آل داوود، سیدعلی (۱۳۸۳) «فرهنگ واژه‌های عامیانه در دوره قاجار». به کوشش رضا حکیم خراسانی (۱۳۰۷)، ضمیمه نامه فرهنگستان. شماره ۱۹.
- اکرامی، محمود (۱۳۸۴) مردم‌شناسی اصطلاحات خودمانی. مشهد: نشر ایوان.

- باطنی، محمدرضا (۱۳۶۷) *درباره زبان*. تهران: انتشارات آگاه.
- بی‌تس، دانیل و فرد پلاگ (۱۳۷۵) *انسان‌شناسی فرهنگی*. ترجمه محسن ثلاثی، تهران: علمی.
- بول، جرج (۱۳۷۳) *بررسی زبان*. ترجمه اسماعیل جاویدان و حسین وثوقی، تهران: مرکز ترجمه و نشر کتاب.
- تانن، دیورا (۱۳۷۶) *مرآة نمی‌فهمی*. ترجمه مهدی قراچه داغی و زهره فتوحی، تهران: نشر اوحدی.
- تاجیک، محمدرضا (۱۳۷۸) *مجموعه مقالات و تحلیل گفتمانی*. تهران: انتشارات فرهنگ گفتمان.
- حسن‌آبادی، محمود (۱۳۷۹) «زنان و زبان». *مجله علوم انسانی سیستان و بلوچستان*، پژوهشکده زبان و ادبیات دانشگاه سیستان و بلوچستان، دوره ۱.
- دوستخواه، جلیل (۱۳۶۷) «*زبان فارسی از آشوب تا سامان*». *مجله جهان کتاب*، سال ۱۱، شماره ۱، صص ۴۲-۴۷.
- رامینیان، مطهره (۱۳۸۴) *فرهنگ نوین زبان مخفی*. چاپ اول.
- روح‌الامینی، محمود (۱۳۶۵) *گردشهر با چراغ*. تهران: کتاب زمان، چاپ اول.
- سامارین، ویلیام (۱۳۸۷) *زبان‌شناسی عملی (راهنمای بررسی گویش‌ها)*. ترجمه لطیف عطاری تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- سمائی، مهدی (۱۳۸۲) *فرهنگ لغات مخفی با مقدمه‌ای درباره جامعه‌شناسی زبان*. تهران: انتشارات نشر مرکز.
- عسگری خانقاه، علی اصغر و محمد شریف کمالی (۱۳۸۰) *انسان‌شناسی عمومی*. تهران: سمت: چاپ دوم.
- شفرز، برنهارد (۱۳۸۶) *مبانی جامعه‌شناسی جوانان*. ترجمه کرامت، راسخ، تهران: نشر نی، چاپ سوم.
- مک‌کی، متیو، دیویس، مارتا و پاتریک فانینگ (۱۳۸۲) *پیام‌ها*. ترجمه سیدحمیدرضا تقوی و محمد شهاب شمس، تهران: نشر سنا.
- ناتل خانلری، پرویز (۱۳۴۷) *زبان‌شناسی و زبان فارسی*. تهران: بنیاد فرهنگ ایران.
- ناتل خانلری، پرویز (۱۳۵۲) *زبان‌شناسی و زبان فارسی*. بنیاد فرهنگ ایران، چاپ سوم.
- هال، استوارت (۱۳۸۲) «*رمزگذاری و رمز‌گشایی*». در سایمون دیورینگ، *مطالعات فرهنگی (مجموعه مقالات)*، ترجمه: نیما ملک احمدی و شهریار وقفی‌پور، تهران: تلخون.
- هارمن، کریستین (۱۳۸۱) «*نقش معناشناسی*». ترجمه سید محمد جواد سهلانی، *نشریه زبان و ادبیات*، پژوهش ادبیات معاصر جهان، پاییز و زمستان، شماره ۱۳، ص ۲.
- Hirschman, L (1994) "Female-Male Differences in Conversational Interaction", *Language in Society*, 23, 3.
- Lakoff, R. (1973). "Language and Women's Place", *Language in Society*, 2.

منابع اینترنتی

- سایت بانوی کویر بررسی گفتار امروزی، جمال میر صادقی، نثر امروزی، نشر: ع. داور
<http://www.mashregh54/.blogfa.com> Date: 29.08. 2008.

- سایت بانوی کویر زبان مخفی، آریا ادیب، ۸۷، نثر امروزی، نشر: ع. داور
<http://www.mashregh54/.blogfa.com> Date: 29.08. 2008.
www.iranshenakht.blogspot.com

سکسرا